

ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಯೆ

ರವಿಕುಮಾರ.ಡಿ.¹

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮೌಲ್ಯಯುತ ಭಿನ್ನ ಮತ್ತು ಸರಳ ಅಭಿವೃತ್ತಿ ಪ್ರಕಾರ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಸದಾ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಪರಶ್ಯಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗಟ್ಟಿ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥದ್ದು. ಮನುಷ್ಯ ಇತರ ಜೀವಿಗಿಂತ ಶೈಷ್ವನೆಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡದ್ದೆ ತಾನಾಡುವ ಮಾತಿನಿಂದ. ‘ಮಾತು ಮಾತು ಮಧಿಸಿ ಬಂತು ನಾದದ ನವನೀತ’ ಎಂಬ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಮಾತುಗಳು ವಚನಕಾರರಲ್ಲೇ ಸಾಬೀತಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಕೇಂದ್ರಿಕರಿಸಿ ಆಡು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ವಚನ ರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಮಾತುಗಳಾಗಿ, ಆ ಮಾತೇ ಆದರ್ಶಮಯ ಜೀವನಾನುಭವದ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಉಳಿದು ‘ವಚನ’ ಎಂದಧ್ರ ಪಡೆಯಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಚನಕಾರರಲ್ಲೂ ಜೀವನಾನುಭವದ ಅಗಾಧತೆ ಗಟ್ಟಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಸಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಅವರ ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ವಚನಕಾರರ ಪ್ರಕಾರ ಮೊದಲು ಲಿಂಗ ಒಂದೇ ಇತ್ತು; ಅದು ನಿಗುಣ, ನಿರಾಕಾರವಾಗಿತ್ತು; ಅದು ಏನನ್ನೂ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಚಿಂತಿಸಲ್ಪಡಲು ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಪ್ರಜ್ಞಾ ಸಹಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ವಚನಕಾರರು ಶಾಸ್ಯ, ಬಯಲು, ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟರವರೆಗೆ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಶಂಕರರ ನಿಗುಣ, ನಿರಾಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಶಂಕರರ ನಿಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ ಹಂಟುವುದೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಮರ ಶಾಸ್ಯಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಚಲನೆ ಉಂಟಾಗಿ ಅದು ಜಗತ್ತಿನ ನಾನಾ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಮ ಒಂದು ಉಪಮೆಯ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ: ಮರಗಳು ಹೇಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಖುತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವಿಸಿ, ಹೂ ಹಣ್ಣು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಾಗುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆ, ಹರನ ಇಚ್ಛೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಶಕ್ತಿಯು ಜಗತ್ತಿನ ನಾನಾ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹರನೇ (ಲಿಂಗನೇ) ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಜಗತ್ತು ಮಾಯೆ ಅಥವಾ ಮಿಥ್ಯೆ ಆಗಿರದೆ ಸತ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಅದು ಪ್ರಜಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ತನಕವಾದರೂ ಇರುತ್ತದೆ;

¹. ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಇತಿಹಾಸ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು

ಎಂದಿಗೂ ಕೇವಲ ತೋರಿಕೆಯಲ್ಲ, ಹೀಗೆಂದು ಇತರ ವಚನಕಾರರೂ ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯರ ಕಲ್ಪನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಯೆ ಎಂದರೆ ಹೆಣ್ಣು, ಸಂಸಾರವೆಂದರೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೂಲಕ ಸುತ್ತಿಬೆಳೆವ ಕುಟುಂಬ ಜೀವನ, ವಂಶ, ಮನೆತನ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮಾಯೆ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಕುರಿತ ಚರಿತ್ರೆ ಇತಿಹಾಸ ಅತಿಪುರಾತನ. ವೇದಮೂರ್ವ ಜಾನಪದ ಶ್ರದ್ಧೆ ಆಚಾರ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಂದಲೇ ಎಂದೋ ಇದು ಆರಂಭವಾದುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ಹರಪ್ಪು ಮಹಂಜೋ ದಾರೋಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಕರೀಟಧಾರಿ ಹೆಣ್ಣು ಗಭಿರಳಿ ಮಣಿಗೊಂಬೆಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ವೇದಮೂರ್ವ ಮಾತೃದೇವತಾರಾಧನೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದುದು ಅದು ಶತಮಾನಗಳ ಮಧ್ಯ ಅನೇಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಸಾಗಿಬಂದು ಈಗಲೂ ಇಂದಿಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಗತ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವುದು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಉರಮ್ಮಿಗಳ ಪೂಜೆ ಉತ್ಸವಗಳು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ.

ಮಾತೃ ಉಪಾಸನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿದ ತಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಇದು ಆಯ್ದ ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಂಗಮ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಗುರುತು. ಪರಸ್ಪರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಉಪಾಸನೆಯೇ ಸೇತುವೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಶಕ್ತಿವಾದದ ನೆಲೆಯಾದ ದೇಶ, ಸೃಷ್ಟಿ ತತ್ವದ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಆದಿಮಾತೆಯ ಕಲ್ಪನೆ ಉಪಾಸನೆ ರೂಪಗೊಂಡದ್ದು ಇತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಭಾರತ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಶೋಧಕರಾದ ಶತಿಭೂಷಣ ದಾಸಗುಪ್ತಾ ಅವರು.

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗಿನ ಸ್ಕೂಲ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಶಕ್ತಿ ಉಪಾಸನೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೇವತಾ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದ ಪರಂಪರೆ ಎಷ್ಟೇ ಅನಾದಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಮುಂದುವರೆಯಿತು, ಭಾರತೀಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದು ಭಾರತೀಯ ಮನೋಧರ್ಮದ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಅಂಶದ ಭಾಗವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯಿತು.

ವಚನಕಾರರು ಮಾಯೆಯನ್ನು ಹಲವು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಮಾಯೆಯನ್ನು ಸ್ತೀ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಒಂದೇ: ಮಾಯೆಯ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಮುಖ್ಯ.

8ನೇಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಶಂಕರರ ಮಾಯಾವಾದವೆಂಬುದು ಬೆಳೆದು ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಸತ್ಯ ಜಗನ್ನಥ್ಯ ಎಂಬ ತತ್ತ್ವವೇ ಅವರ ವಾದದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಯಿತು. ಶಂಕರರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಶ್ವ ಜಗತ್ತು ಎಲ್ಲವೂ ಮಿಥ್ಯ ನಶ್ವರ. ಶಾಶ್ವತ ಸತ್ಯ ಕೇವಲ ಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದೇ. ಅವರ ಈ ನಿಷ್ಪತ್ತಪಂಚವಾದವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲು ಮಾರಕವಾಗಿ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನ ಸಾಧನೆಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಜೈನ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾದವು.

ವೈದಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನೇದ ಕಾಲದಿಂದ ಸಾಗಿಬಂದ ಕರ್ಮಕಾಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವ ಬೆಳೆದು ಅಲ್ಲಿಯ ಉಪಾಸನೆ ಎಲ್ಲವೂ ಕರ್ಮಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕೊಡುವ ಪದೆವ ಅಂಶವಾಗಿ ಒಂದು ರೀತಿ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ, ಜನಾಂಗ ಶಕ್ತಿ ಸಬಲತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ವೇದಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅಪತ್ತಿಕನಿಗೆ ಯಜ್ಞಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ, ಮತ್ತುನಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಸದ್ಗುತ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನ ವಂಶಪರಂಪರೆ ಸಂತಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಜನಾಂಗ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ಅಂಶಗತ ಉದ್ದೇಶ ಸ್ಥಾಲವಾಗಿ ಬೆಳೆದದ್ದು ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ ಕರ್ಮವೇ ಎಂಬಂತಾಯಿತು.

ಕರ್ಮ ಶಂಕ್ರಾನ್ತಿಯಾದಾಗ ಕೇವಲ ಅರ್ಥಹಿನ ಆಚಾರಗಳು ಪದ್ಧತಿಗಳು ಎನಿಸಿದಾಗ ಅವುಗಳ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಜಾಣಾವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಮಹತ್ವದ್ದು. ವೇದಗಳ ಕರ್ಮಕಾಂಡಗಳಿಗೆ ಜಾಣಾ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮಾರಕವಾಗಿ ಬಂದದ್ದು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಂದ. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಮುಕ್ತಿ ಯಜ್ಞ ಆಚರಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಚರ್ಚೆ ಹಲವು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ತಜ್ಞರು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ಮ ಜಾಣಾ ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಇವುಗಳ ಅತಿರೇಕದಿಂದ ಉಂಟಾದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನಿರೀಕ್ಷಾರವಾದವನ್ನೇ ಬೆಂಬಲೀಸಿದ ಜೈನ ಬೌದ್ಧರು ವೈರಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವಕೊಟ್ಟರು. ಕರ್ಮ ಜಾಣಾ ವೈರಾಗ್ಯ ಈ ಮೂರರ ಸಮನ್ವಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಾಜ ಭಕ್ತಿಸಂಪ್ರದಾಯದೇಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದುದು ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮೂರವದಲ್ಲಿಯೇ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಶಕ್ತಿವಾದಕ್ಕೆ ಮಾರಕವಾಗಿ ಸಪ್ರಪಂಚವಾದ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಅನುಭೋಗ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದರೆ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಮಾಯಾ ಕಲ್ಪನೆಯ ಆಭಾಸದ ಮೂಲಕ ನಿಷ್ಪತ್ತಪಂಚವಾದಕ್ಕೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಅತಿರೇಕಗಳ ಹಂತ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ವಚನಕಾರರು ಎರಡರ ಅತಿರೇಕವನ್ನು ಅರ್ಥಹಿನ ಎಂದುಕೊಂಡು ಸಮನ್ವಯದ ಸಹಜ ಜೀವನ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ ಅಗತ್ಯ ಎಂದುಕೊಂಡರು. ನಿಷ್ಪತ್ತಪಂಚವಾದ ಸಪ್ರಪಂಚವಾದ ಮಾಯೆ ಶಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಧಾನ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಪುರುಷರು ಕಂಡುಕೊಂಡದ್ದು ಭೇದ ಇರುವುದು ಕೇವಲ ಮಾನವನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಯೋಷದಿಂದ ಅವನು ತನ್ನದೇ ಲೋಕ ಲೋಕಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನವನ್ನು ಸಂಗಾತಿಯನ್ನು ಜಗತ್ತನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸುವನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವನು. ಆದರೆ ಶರಣರ ವಾದದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಚಿಂತನೆ ಆನುಭಾವಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಕ ಲೋಕಿಕ ಜೀವನ ಬೇರೆ ಮುಕ್ತಿ ಸಾಧನೆ ಬೇರೆ ಎಂಬ ವಾದಕ್ಕೆ ಸಾಫ್ತೆವಿಲ್ಲ.

ವಚನಕಾರರ ಒಟ್ಟಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸ್ಥಳಲ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೆಂದರೆ ಅವರು ಒಂದು ಹಂತಕ್ಕ ಸಪ್ತಪಂಚವಾದಿಗಳೇ ಎನಿಸಿದರೂ ಈ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಸರ್ವಸ್ವ ಎನ್ನುವವರಲ್ಲ. ಅದು ನಿಷ್ಪತ್ತಪಂಚವಾದಿಗಳ ಹಾಗೆ ನಶ್ವರವು ಅಭಾಸವು ಅಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಪಂಚ ಈ ಸೃಷ್ಟಿ ಸಂಸಾರ ಇದು ಜೀವನನ್ನು ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯೋಗರಂಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಸಾಧನಾಕ್ಷೇತ್ರ. ಮತ್ತ್ಯಾಲೋಕವೇ ಕರ್ತಾರನ ಕರ್ಮಟ್ಟಣೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಾವವರು ಅಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಾತಾರೆ. ಹೀಗೆಂದ ಅವರ ಸ್ಥಳಲ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಳಿವುದು ಮಾನವ ಇಹಪರಗಳನ್ನು ಬೇರೆದಿಸಿದೆ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಕರ್ಮಬಧತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಭಕ್ತಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಬೇಕು. ವಿಮುಖನಾಗದೆ ಸಹಜ ಲೋಕ ಲೋಕಿಕ ನೀತಿ ಮಾನವ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಲೇ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಾಮರಸ್ಯ ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂದಿರುವರು.

ಶತ್ರು ಎಂಬುದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಾಕಾರ ಸತ್ಯ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಿ ಒಪ್ಪೊಂಡರೂ ಆರಾಧನಾ ಮನೋಭಾವ ಬೇರೆ, ಲೋಕ ಜೀವನ ಬೇರೆ ಎನ್ನುವಂತಹ ವಿಭೇದ ನೀತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಸ್ತೀ ಮರುಷರ ಪರಸ್ಪರ ಚಿಂತನೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಬೆಳೆದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮರುಷ ಸಮಾಜ ಯಾವ ರೀತಿ ವಿಚಾರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವ ಮನನಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ತೀ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಮರುಷನನ್ನು ಕುರಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಆತ್ಮೀಕವಾಗಿ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ಸ್ತೀ ಅಭಿವೃತ್ತಿಯ ಚರಿತ್ರೆ ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ತೀರಾ ದುರ್ಬಲ ಇಲ್ಲವೆಂದರೂ ಸರಿಯೆ. ಕಾರಣ ಪ್ರಥಾನವಾಗಿ ಸ್ತೀಯನ್ನು ಕುರಿತ ಹೆಣ್ಣಿನ್ನು ಕುರಿತ ಮರುಷನ ಕೌಟಂಬಿಕ ಜೀವನದ ಅನುಭವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಅವನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಸ್ತೀ ಸಂಬಂಧ ಧೋರಣೆ ಚಿಂತನೆಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ತೀ ಸತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅವನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಗೌರವಶಿಧ್ವನಿಗಳು ಹಲವು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದವು ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಮಾಯಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಅಭಾಸದ ಪರಿಣಾಮ ಹೆಣ್ಣಿನ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಗುಣಾವಗುಣಗಳ ಮರುಷ ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗಿರುವುದನ್ನು ವಚನಮೂರ್ಚಿದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ತೀ ಮಾಯೆ ಎಂಬ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ದಾರ್ಶನಿಕ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಸಾಮಾಗ್ರಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕೇವಲ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ವೇದ ಮರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಅವತಾರಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಕವಿಗಳು

ವಾದಿಗಳು ವಾಗ್ಗಿಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇವರ ಸ್ತೀಪರ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗೃಹಿಸಿದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಾಯೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ನೈತ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಮಾಯೆ ಎಂಬುದು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ವಚನಮಾರ್ವ ಅನೇಕ ದಾರ್ಶನಿಕರಿಂದ ದೊರೆತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿದಾಗ ಸ್ತೀನಿಂದ ಆಕೆ ಮಾಯೆ, ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಅಹರಳಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಪ್ರಯೋಭನೆಯ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ ಎಂಬ ನಿಂದಾಸ್ವದ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಆಧಾರ ಇರ್ಬಿದದಿಂದಲೇ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ.

ಜಗತ್ತಿನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ದಾರ್ಶನಿಕರು ಪ್ರವಾದಿಗಳು ಅವರು ಸಂಸಾರಿಗಳಾಗಿರಲೆ, ವಿರಾಗಿಗಳಾಗಿರಲೆ ಹೆಣ್ಣುನ್ನು ಒಂದಲ್ಲಿಂದು ಮುಖಿದಲ್ಲಿ ನಿಂದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಕೆ ಪ್ರಬುಲ ಮಾಯೆ ಮರುಷನ ಆತ್ಮಾನ್ವಯಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಿ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಸುತ್ತಿಸುವಜು. ಚಂಚಲತೆಯ ಪ್ರತೀಕ, ಸೋಮಾರಿತನ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಅವಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿಯೇ ಬಂದಿದೆ. ಲೋಲಪತೆ, ವಂಚನೆ, ಮೋಸ ಆಕೆಯ ಸಹಜಗುಣ. ಬೆಂಕಿ, ಸಾಗರ, ಯಮ ಈ ಮೂವರು ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಪ್ರಸಾರಿಸಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಹೆಣ್ಣು ಅತ್ಯಪ್ರಾಳು. ಮನು ಮೊದಲಾದ ಸೂತ್ರಕಾರರು ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಸಂಹಿತಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜ್ಯೇಂಧ್ರ ಭಾಷ್ಯಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತೀ ನಿಂದೆ ದೊರೆಯುವುದು. ನರನಿಗೆ ನಾರಿಗಿಂತ ಬೇರೆ ವೈರಿಯಿಲ್ಲ. ಸ್ತೀ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವಿರುವ ದೇಶ ದುಃಖಕ್ಕೆಡಾಗುವುದು. ಜಾಣನು ಗಂಗೆಯ ಮಳಲನ್ನು ಎಣಿಸಬಹುದು, ಸಾಗರದ ನೀರನ್ನು ಅಳೆಯಬಹುದು, ಹಿಮಪರ್ವತದ ಗಾತ್ರವನ್ನು ತೂಗಬಹುದು, ಆದರೆ ಮಹಿಳೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ದುರ್ಬಳ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸುಭಾಷಿತಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತ್ಯಾಹರಿ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಕಾಮಿನಿ, ಮಾಯೆ, ಸಂಶಯಗಳ ಮಡು, ಅವಿನಯದ ಅರಮನೆ, ಸಾಹಸಗಳ ಸಂಜೆ, ದೋಷ ಘಾತಕಗಳ ಭಂಡಾರ ನರಕದ ಮುಖ, ಸ್ವರ್ಗದ ವಿಫ್ಫಾನ್ಯು ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಸ್ತೀ ಸಂಬಂಧ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆ ದೊರೆಯುವುದು, ಸ್ತೀ ಎಂಬ ಈ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಯಾರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರೋ ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಧು, ಹೃದಯದ ತುಂಬಾ ಹಾಲಾಹಲ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದಾರ್ಶನಿಕರಲ್ಲಿ ಸ್ತೀ ನಿಂದೆ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಸಾಕ್ಷೇತಿಸ್, ಪೈಥಾಗೋರಸ್, ಸೋಫೋಲೆಕ್ಸಿಸ್, ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಇಂತಹ ಪ್ರವಾದಿಗಳ ಬಾಯಿಯಿಂದಲೂ ಈ ಶರಹದ ಮಾತುಗಳು ಬಂದಿವೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಮಾಯೆ ಎಂಬ ನಿಂದಾತ್ಮಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ನಿಷ್ಪತ್ತಪಂಚವಾದದ ಸಮರ್ಥನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕೇವಲ ಮರುಷ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮಾಯೆ ಎಂಬ ಅಂಶ ತೀರಾ ಗೌಣವಾದರೂ ದುರ್ಬಲವೆನಿಸಿದರೂ ಬುದ್ಧನ ಕಾಲದ ಥೇರಿಯರು ಅಭಿವೃತ್ತಿಸಿದ ಅವರ ಧೇರೀ ಗಾಥಾಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ತಕ್ಕುಮಟ್ಟಿಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ವಚನಮೂರ್ವದ ಈ ಸ್ಕಾಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ನಾವು ಮಾಯೆ ಸಂಸಾರಗಳ ಕುರಿತ ಚಿಂತನೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಹಿಕೆ ವೇದ ಮೂರ್ವದಿಂದಲೂ ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅವಶಾರಿಗಳು ಕವಿ ವಾಗ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಾಗಿಬಂತು ಮಾಯೆ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಆರಾಧನೆಗೊಂಡ ಪರಂಪರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಸಾಗಿದೆ. ಅದೇ ಶಕ್ತಿ ಮಾಯೆ ಎನಿಸಿ ನಿಷ್ಪತ್ತಪಂಚವಾದಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಕಾರಾತ್ಕ ಗುಣ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನೇ ಹೊತ್ತು ಸಾಗಿದ್ದು ಹೇಗೆ? ಶಕ್ತಿ ಮಾಯೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖಿವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಪ್ತಪಂಚವಾದ ಈ ವಿಶ್ವ ಕುಟುಂಬ ಜೀವನ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಧಕನ ಸಾಧನಾರಂಗ ಎಂಬ ಸಪ್ತಪಂಚವಾದಕ್ಕೂ ಯಾವ ರೀತಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಸಾಗಿಬಂತು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಮುಂದೆ ವಚನಕಾರರ ದೃಷ್ಟಿ ಮಾಯೆ ಸಂಸಾರಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಾಗಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಹೆಣ್ಣು ಮಾಯೆ

ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಾಯೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರ ಚಿಂತನೆಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಕನನ್ನು ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನ ಜಂಜಡದೊಳಗೆ ಸ್ತುತಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದವರು ಹೆಣ್ಣು. ತನ್ನ ಚೆಲುವು ಯೌವ್ವನ ಆಕರ್ಷಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಯೋಗಿ ಮತಾರ್ಥಿಶ್ವರರನ್ನು ಸಾಧಕ ಸಂಶರನ್ನು ಸೋಲಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮಾನವನ ಸಹಜ ಸೋಲು ಸೆಳಿತ ಲೋಕಿಕದ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ಸೆಳಿವ ಮೊದಲ ಸಂಕೇತ ಈ ಹೆಣ್ಣು. ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರಬು ಮಾಯೆ. ಜನಿತಕ್ಕೆ ತಾಯಾಗಿ, ಕೂಟಕ್ಕೆ ಸತಿಯಾಗಿ, ಮೋಹಕ್ಕೆ ಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಲೋಕಿಕದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣಳಾಗುವಳು. ವೈರಾಗಿ ನಾನೆಂದು ತನ್ನ ತನುವಿನ ಚೇಷ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಗ್ರಹಶಕ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದುಕೊಂಡ ಮಹಾಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಸೋಲಿಸಿದೆ. ಶಿವನೇ ಸ್ವತಃ ಅರ್ಥನಾರ್ಥಿಶ್ವರನೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಬ್ರಹ್ಮದ ಮಾತಾಡುವವರನ್ನು ಬಾಲೆಯರ ಕಾಲದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಈ ಮಾಯೆ. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ನಾನೆಂದು ಎದೆತಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಣ್ಣಗಳನ್ನು ಹಣ್ಣಿಸಿಬಿಡುವಳು ಮಾಯೆ. ಉರಿಯ ಮುಂದೆ ಕರಗುವ ಬೆಣ್ಣೆಯಂತೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಚೆಲುವು ಯೌವ್ವನಕ್ಕೆ ಕರಗಿ ವಿಷಯಾತುರನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕುಸಿದುಹೋಗುವನಲ್ಲದ ಅವಳ ಸವಿನುಡಿಯ ಶಸ್ತ್ರದಿಂದ ಆ ಶೃಂಗಾರದಿಂದ ಕಂಗಟ್ಟಿ ಲಿಂಗದ ನೆನಹನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡುವನು. ಪಶುಪತಿಯ ಸಂಗದಿಂದ ದೂರಾಗುವನು. ಈಶ್ವರರತ್ನಿಯಿಂದ ಮನ ಇಬ್ಬಾಗವಾಗಿ ವಿಷಯರತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖುಗುವನು.

ಹೆಣ್ಣು ಮಾನವರನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ದೇವದಾನವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದಳು. ಹೆಣ್ಣಿನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣಗೆಟ್ಟವರು ಹೋಟ್ಯಂತರ ಪ್ರಮಥ ಗಣಂಗಳ, ಅರಗಾಲ ಕಣ್ಣವರು, ಮೈಗಣ್ಣವರು, ನಂದಿ ವಾಹನ ರುದ್ರರು, ಹರಿಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದೆ ಮಾಯೆ. ಬ್ರಹ್ಮನ ಬೆನ್ನಿಗಂಟಿಕೊಂಡಿದೆ,

ಸರಸ್ವತಿಯಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಭವ ಭವದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿಸಿದೆ. ರುದ್ರನ ಅರ್ಥ ದೇಹವನ್ನೇ ಆಕ್ರಮಿಸಿದೆ. ಸರ್ವಾಂಗಪರಿಶ್ಯಾಗಿಗಳು ನಾವೆಂದು ಹೇಳುವ ಯತಿ ಮುನಿ ತಪಸ್ಸಿಗಳನ್ನು ಗುಹೆ ಗಹ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವರನ್ನು ಮಾಯೆ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಯೋಗಿಗೆ ಯೋಗಿಣಿಯಾಗಿ, ಯತಿಗೆ ಪರಾಕಿಣಿಯಾಗಿ, ಶ್ರವಣಿಗೆ ಶ್ರವಣಿಯಾಗಿ, ಭಗವನಿಗೆ ಮಾಸಕಬ್ಜೀಯಾಗಿ, ಕಂದಮೂಲ ತಿಂದವರನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವವರ ಮನದ ಕೊನೆಯ ಮೊನೆಯ ಮೇಲೆ ಅವರ ಸುಪ್ತಪ್ರಜ್ಞೀಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಧ್ಯಾನ ಚಿಂತನೆಗಳೇ ಕಾಡುತ್ತವೆ. ನವನಾಥಸಿಧ್ಯರು, ಸಾಧುಗಳು, ದಂಡಕಮಂಡಲ ಹಿಡಿದು ತಲೆ ಮೋಳಿಸಿಕೊಂಡ, ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವವರನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅಹಲ್ಯೀಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಿಸಿದ ಚಂದ್ರಮು ಕುಷ್ಣರೋಗಿಯಾದ, ಮಾಯಾವಶನಾದ ಮಹಿಷಾಸುರ ಕುಮಾರಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹೊಡಿಸಿಕೊಂಡ, ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ ಕಂಬಿಹೊತ್ತು, ಕುಲಮದದಿಂದ ಬೀಗಿದ ಮಯೂರನಿಗೆ ಚಂಡಾಲಗಿತ್ತಿ ಸತಿಯಾಗಿ ಕಾಡಿದಳು ಹೀಗೆ ವಚನಕಾರರು ಹೆಣ್ಣು ಮಾಯೆಯಾಗಿ ಕಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೇವಲ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ದೇವದಾನವರು ಯೋಗಿಮುನಿಗಳು ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೃಕ್ಷಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಮಾಯಾ ವಶರಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಏದು ಕಿಂಚಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಈಶಣತ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ ಹೆಣ್ಣು.

ವಿರಕ್ತರಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಯೆಯಾಗಿ ಕಾಡಿದರೆ ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆ ಆಕೆಯ ಅವಶ್ಯಾಸ ಅಪನಂಬಿಕೆ ಅವಸುಂಗಳು ಭವಿತನ ನಟನೆ ಇವು ಮಾಯೆಯಾಗಿ ಕಾಡಿವೆ. ದುಷ್ಪ ಸತಿ ಭಕ್ತಿ ಸಾಧನೆಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಕೆಯ ಅವಸುಂಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಬಲ ಮಾಯೆಯಾಗಿ ಭಕ್ತಿ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಶರಣನನ್ನು ದಿಕ್ಕುಗೆಡಿಸಿದ್ದಾಳೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹಲವು ರೀತಿಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪತ್ರಿಯರ ಅವಸುಂಗ ಪಟ್ಟಿ ದೂರೆಯುತ್ತದೆ. ಶರಣ ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಸಾಧನೆಗೆ ಆಕೆ ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಜೊತೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅವನ ಹಾರ್ಯೇಕೆ. ಸತಿಪತಿಗಳು ಒಂದಾದ ಭಕ್ತಿ ಹಿತವಾಗಿಪ್ಪುದು ಶಿವಂಗೆ ಎಂಬ ಮಾತು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಜನಿತ. ಪತ್ರಿ ಪತಿ ಶರಣ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ತಾನು ಅನ್ವಯಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿ ಅನ್ವಯದ್ವೇಗಳ ಉಪಾಸಕಿಯಾಗುವುದು ಮಾರಿ ಮಸಣಿಯ ಭಕ್ತಿಯಾಗುವುದು ಗಂಡಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದಗಳನ್ನು ಪಡೆದಲ್ಲಿ ತಾನು ಸುರೆ ಮಾಂಸ ಸೇವಿಸುವುದು ಜಂಗಮರ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದಾಗ ಗೂರವರಿಗೆ ಹಿಂಡು ದೃವಗಳಿಗೆ ಉಣಲಿಕ್ಕುವುದು, ತನ್ನ ಕುಲದೇವರು ಬೇರೆ ಪತಿಯ ಕುಲದೇವರು ಬೇರೆ ಎಂದು ನಂಬಿ ಆಚರಿಸುವುದು ಸಹಬಾಳೆಗೆ ಜೊತೆಯಾಗದೆ ವಿರಸಕ್ಕೆ ಎಡಮಾಡುವುದು ಇಂತಹ ಸತಿಯನ್ನು ಭವಿಸತೆ ಎಂದು ಕರೆದು ಆಕೆಯ ಭವಿತನ ಶರಣನ ಪಾಲಿಗೆ ಮಾಯೆಯಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತದೆ.

ಪಶ್ಚಿಮ ಅನೇಕ ಅವಗುಣಗಳನ್ನು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಪತಿ ತಂದ ವಸ್ತು ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮನೆಯನ್ನು ಶೈಟಿಗೊಳಿಸಿದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ತನ್ನ ಮಾನ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳು ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ತಾನು ಕನ್ನಹಾಕಿದಂತೆ. ಗಂಡ ಬಂದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸದೆ ಆರ್ಯಕೆ ಮಾಡದೆ ಅವನು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಅಯೋ ನನ್ನ ಗಂಡ ಬಡವಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಕೊರಗನ್ನು ನಟಿಸುವ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸುವ ಸತಿ ಆ ಪುರುಷನಿಗೆ ಮಾಯೆ. ಕಂಡಕಂಡವರ ಮನೆಗೆ ತಿರುಗುವ ಹಲವರ ಕಣ್ಣಿನ ಆಹಾರವಾಗುವುದು ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹರಿದಾಡುವುದು ಅಣಜಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ತಿರುಗುವ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಶರಣರು ಚಂಡಾಲಗಿತ್ತಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಈ ಚಾಂಚಲ್ಯ ಗಂಡನಾದವನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ತಲೆನೋವು. ಜಾರೆಯಾದ ಆಕೆಯನ್ನು ಬೋಸರಗಿತ್ತಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಮಾತು ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿಯುತ್ತಾಳೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಸನ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಗಂಡನಾದವನಿಗೆ ತಾನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಇವಳು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಪಾಲಾಗುವಳು. ಅರಸನಿಗೆ ತಾನು ಗಳಿಸಿಟ್ಟ ಧನಕನಕವನ್ನು ಈಕೆ ಸೂರೆಮಾಡುತ್ತಾಳಲ್ಲ ಎಂಬ ಜಿಂತೆ. ಇಂಥಹ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಮರ ಏರಿ ಕೈಬಿಟ್ಟಂತೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಧೋಗತಿಯೇ ಆಕೆಯ ಸಾಫಾನ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮಾತು ಸಿಹಿಯಾಗಿದ್ದರು ಮನದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯರ ಧ್ಯಾನಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯಾಗುವುದು ಮಾನಸಿಕ ಹಾದರವಲ್ಲವೇ? ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ತಾನು ಕೈಹಿಡಿದ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಗೆ ತನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅವಗುಣಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಅವಳು ತನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಮಾಯೆ ಎಂದಿರುವ ಶರಣರು ತಾವು ಪರಸತೀಯರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಿಷ್ಘಾವಂತರಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಯಾವ ರೀತಿ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಬೇಕು ಸಮಾಜನೀತಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಶರಣ ಹೇಗೆ ಬಧ್ಯನಾಗಬೇಕು ತನ್ನ ಮನ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪರಸ್ತೀಯನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ ಹಾಳಾದವರ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಶರಣರು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಲೀಂದ್ರನ ಸಿರಿತನ, ಕೌರವನ ಸಂಪತ್ತು, ರಾವಣನ ಬಿಲ್ಲಾಳತನ ಇವುಗಳಿಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಮತ್ತೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪರಸ್ತೀಯರನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ ಅವರು ಹಾಳಾದರು.

ಒಟ್ಟೆನಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಾಯೆಯೆಂಬುದು ಶರಣರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಆಕಷಣೆ ಯೌವ್ವನಗಳು ಇವು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಆಕೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಡೆನುಡಿಗಳು ಅವಗುಣಗಳು ಭವಿತನ ಅವಿವೇಕ ಇವೆಲ್ಲವು ಪುರುಷನಿಗೆ ಮಾಯೆಯಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತವೆ ಎಂದಿರುವರಲ್ಲದೆ ಗಂಡಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಾಯೆಯಾಗಿರುವಂತೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ನೀತಿ ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಾಯೆಯಾಗಿ ಕಾಡುವುದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪರಪುರುಷ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಪರಸತೀ ಪುರುಷನಿಗೆ ಮಾಯೆ ಕಾರಣ ಶರಣ ಶರಣ ಪರಸ್ತೀ ಪರಪುರುಷ ಬಗೆ ಮನವನ್ನು ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾಮಜಿಕ ನೀತಿ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಮನ್ವಾಸಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಗುರು ಕೇವಲ ನರನು ಗುರುವಿನ ಗೌರವ ಅವನಿಗೆ ಸಲ್ಲದು. ಜಂಗಮ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಒಳಗಾದಲ್ಲಿ ಲುಬ್ಬಡ ನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಲಿಂಗವೂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಯಂಭೂ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಕಲ್ಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾಯೆಯನ್ನು ಮಾರಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಶರಣರು. ಇವರು ನಿದ್ರಾಂಗನೆಯಾಗಿ ಹಲವು ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಹ ಬೀರಿ ಮಾನವನನ್ನು ಹಿಂಡಿ ನಿರ್ಜ್ಯೇವಗೊಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ರಾಕ್ಷಸಿ ಎನಿಸಿ ವೀರಾಧಿವೀರರ ಧೃತಿಗೆಡಿಸಿ ಲೋಕ ಹಾಳು ಹಾಲು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಹೀಗೆ ಶರಣರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಹೀಗೆ ಹಲವು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯಾಗಿದೆ, ಆಕೆಯ ಅವಗುಣ ಅನೀತಿ ನಡೆನುಡಿಗಳು, ನಿಷ್ಪೇಯಿಲ್ಲದ ಬದುಕು, ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ದಾಂಪತ್ಯಜೀವನ, ಪತಿ ದೇವರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸರ್ವೋಪಚಾರಶೀಲೆಯಾಗಿ ಬಾಳದಿರುವುದು ಪಾಕಪ್ರಾಣೀಯತೆ ಪಡೆಯದೆ ಸೂಕ್ತ ಅತಥಿ ಸತ್ಯಾರ ಪತಿಸೇವೆ ಮಾಡದೆ ಅನ್ಮೋನ್ಯ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಜಡಿಕೊಡದೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಚರ್ಯ ಪಾಲಿಸದೆ ರತಿಸೌಖ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಭಾಗದೆ ಹೋಗುವುದು-ಹೀಗೆ ಹಲವು ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಯಸಿದರೂ ದೊರೆಯದೆ ಹೋದಾಗ ಆಕೆ ಗಂಡನ ಪಾಲಿಗೆ ಮಾಯೆಯಾಗುವುದು ಸಹಜವೇ.

ಕಾಮ ಮಾಯೆ

ಜಗದ ಸೃಷ್ಟಿ ಕ್ರಿಯೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಜೀವಜೀವನದ ಪರಂಪರೆ ಮುಂದುವರೆಸಲು ಕಾರಣವಾದ ಪ್ರಬುಲಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕಾಮ. ಇದು ಎಲ್ಲ ಜೀವರುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬುಲಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಮಾನವನ ಕಾಮಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕೇವಲ ಸೃಷ್ಟಿ ಕ್ರಿಯೆಯ ಸಂತಾನ ಅಭಿಲಾಷೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅದು ಅವನ ಚಪಲತೆ ಚಾಂಪಲ್ಯ ಸೋಲು ಅವಗುಣಗಳ ಆಗರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದರಿಂದ ಸಮಾಜ ನೀತಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಮುಸುಕಾಗಿ ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗ ಮಾರ್ಗವೆನ್ನುವುದು ವಿಮುಖವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಮಾಜವನ್ನು ಅಧೋಗತಿಗಳಿಸಲು ಅನಾಗರೀಕ ಎನಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಕಾಮಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇತರ ಚರಾಚರ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪರೋಕ್ಷ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಮಾನವ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಇದರ ಅಧೋಮುಖವನ್ನು ಅವನತಿಯ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಕಾಣುವುದು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಪ್ರಬುಲತೆಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಲವಾರು ದುರುಂಣಾಗಳ ದುಷ್ಪ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ದಾಸನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಧರ್ಮನೀತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಕಾಮದ ಸದುದ್ದೇಶ ಹಿತಮಿತ ಬಳಕೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಉದ್ಧಟ ಸ್ವೇಚ್ಛಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಮಾಜಫಾತುಕನಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದ ಕಥೆ ಪುರಾಣ ಜಿತ್ರಗಳ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ.

ಮಿತಿ ತಪ್ಪಿದ ಕಾಮ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಮಿರ ಸದ್ಗಂಗಳನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕುತ್ತದೆ. ಹಲವು ರೀತಿಯ ವ್ರತ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದರು ಹಾದರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಅಳಿಸಿಹೋಗುತ್ತವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ವಚನಕಾರರು. ಕಾಮಾತುರರಿಗೆ ಕಣ್ಣ ಮನ ನಾಲಿಗೆ ಯಾವುವು ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ದುಷ್ಪ ಕಾಮನ ಕೋಟಿಗೆ ಈಡಾದವನು ಹೆಂಡತಿಯಿದ್ದು ಅನ್ಯ ವಧುವಿಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮೀನಕೇತನನ ಬಲಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದವನು ತುಡುಗುಣಿತನದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯ ಹೆಣ್ಣಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಾಮನೆಂಬ ವೈರಿ ಸಂಸಾರಿ ಕಾಂತಾರದೊಳಗೆ ಅವನನ್ನು ನೂಕಿ ದಾರಿಕಾಣದಂತೆ ಮಾಡಿ ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮುಕ್ಕಿ ಸಾಧನೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿ ತಲೆಮಾರಿಗೂ ಇದು ತಪ್ಪದೆ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಭವಕ್ಕೆ ಬೀಜವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹಿಮ್ಮೇಟಿಸಿ ಸೋಣಗನ ಹಿಂದೆ ಸೋಣಗ ಹರಿವಂತೆ ನಾಯಿತನದ ವರ್ತನೆಗೆ ಈಡುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮದನನಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗುವುದು ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಒಬ್ಬಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತೆ ಹಗೆಯ ಮುಂದೆ ಸೋಲೋಪ್ಪಿದಂತೆ. ಇದು ಕ್ರಮೇಣ ಸಂಚಿನಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಇದುರಾಳಿಯನ್ನು ನಿರ್ಜೀವ ಮಾಡಿ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೇ ಕ್ಷೇವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಆಕೆಯ ಅವಸುಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಮ ಪ್ರಥಾನವಾಗಿ ಗಂಡ ಸತ್ತ ಮುರುದಿನವೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬಿನಿಗೆ ಒಲಿದು ಆ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಪುರುಷನ ಯೌವ್ವನ ಆಕರ್ಷಣ ಇದುವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಳು. ಅರಸನಿಗೆ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಒಬ್ಬಿಸಿ ಒಲಿಯಾಗುವಳು. ಕಾಮ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅಧಿಕಾರದ ಜತೆ ಉದ್ದೀಪನಗೊಂಡು ಹೆಣ್ಣ ಹಲವು ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ಹಲವು ಹೆಣ್ಣಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಈಡಾಗಿರುವುದು ಲಂಪಟತನ ಮುರೆದಿರುವರಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಶಾಸನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಪೈಪೋಣಿ ನಡೆದು ಒಬ್ಬಿನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಹಂಡಿರಿದ್ದರೂ ಮಾನ್ಯ. ಅದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಪ್ರಾದಯಗಳ ಪರದೆ ಎಳೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಹೊನ್ನು, ಹೆಣ್ಣು, ಮಣ್ಣು ಮಾಯೆ

ಭಕ್ತನಿಗೆ ಮಾಯಾನಿರಸನದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಾಗ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಆಶಂಕಗಳು ಆಪತ್ತಿ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಯಾವುದು ಬಲವಂತ ಮಾಯೆ ಪ್ರಥಾನವಸ್ತು ಅದು ನನ್ನನ್ನು ಶರಣ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ವಿಮುಖಗೊಳಿಸಲು ಹಲವು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಡಿದೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವನೋ ಅಂತಹ ಪ್ರಬುಲ ಮಾಯೆ ಮೊದಲು ಅವನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ತನ್ನ ಒಡನಾಡಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಚೆಲುವು, ಯೌವ್ವನ, ಅಂಗಾಂಗ ಸೌಂದರ್ಯ ವರ್ತನೆ ವೈಯಾರಗಳಿಂದ ಮನಸೋಲಭಾರದೆನಿಸಿದರೂ ಜಾರುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಲಾಷ್ಣಿಸದೆ ತನ್ನೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಸಹಜ ಸೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ

జీవధమ్‌ద కామప్రవృత్తియ మూలక హెణ్ణు ఈ రీతి కాబుత్తిదే ఎంబుదన్న గ్రహిసదే తన్న సోలన్న తాను మాయావశవాగువుదన్న హెణ్ణీన మేలే ఆరోహిసుత్తానే.

ముంద క్రమేణ హెణ్ణీన మూలకవాగలి అథవా ఐహిక సుఖ సమృద్ధి స్వానమానగళ సేళెతదిందాగలి తన్నన్న సోలిసుత్తిరువ అంతగఱ బరి హెణ్ణు మాత్రవల్ల మణ్ణు హొన్న కూడ ఎంబుదు అవన మననక్కే ఒరుత్తదే. లోకిక జీవనదల్లి సామాన్య మనుష్ణనాగి ఆగలి సహజ జీవధమ్‌ద రీతి నీతియింద బదుకలు హోరణాగ అవన పాలిగే సహజవాగియే ఆధిక సౌలభ్యగళు సామాజిక స్వానమానగళు హాగియే రాజశాయ అధికార ఇవు కేవల హెణ్ణీనింద సుత్తికోళ్ళపువు మాత్రవల్ల తన్న బదుకిగే సమాజజీవియాగి బాణువుదక్కే ఇవెల్లా అగ్త్య ఎందుకోండాగ హొన్న మణ్ణుగళు కూడా అవనన్న మనసేదు వశమాజికోళ్ళపుదరింద హొన్న హెణ్ణు మణ్ణు మూరు తనగే మాయియాగి కాబుత్తిపే ఎంబుదన్న గ్రహిసుత్తానే.

హొన్న హెణ్ణు మణ్ణు - ఈ మూరు ఆశాపాతదల్లి సిలుకిదవరిగే తన్నవరు అన్నరు ఎనిసుత్తారే. ఇవు సరిద బళిక అన్నరు తన్నవరాగుత్తారే. తంబూరియ నాదక్కే ఒలియువ కుణీయువ నటనంత హొన్న హెణ్ణు మణ్ణుగళ నాదక్కే మనుష్ణ కుణీయుత్తా హోగువను. ఇవే తన్న పరమబంధుగళిందు నంబువను. ఇవుగళిగాయే లోకదల్లి సత్తవరు కోణి కోణి. ఆదరే దేవరిగాగి సత్తవరు యారూ ఇల్ల ఎన్నుత్తారే వజనకారరు.

హొన్న హెణ్ణు మణ్ణు మూరు పడేదు అపుగళన్న భోగిసబారదు ఎందు హేళువవర బేడగు అధ్యవాగదు. ఇవుగళ సోక్కిగే సిక్కిసి కాదువుదక్కే ముందాగిరువ కాలనన్న హేగే గెల్లుబేకు ఎందరూ ఇవుగళిగే వశనాగువ మాయి తప్పదు.

మనహే మూల మాయి

హెణ్ణు మాయి, హొన్న మణ్ణు మాయి, సంసార మాయి ఆసే ఆమితగళు మాయి, కామ ప్రబుల మాయి ఎంబుదన్న ఇల్లియవరేగే సంక్షేపవాగి గ్రహిసిద బళిక ఇవెల్లపుగళ మూల కేంద్రస్వాన బీజమంత్ర మాయియాగి పరిణమిసువుదు. అదక్కే కారణ మానవన మనస్స. ఈ మనస్సన్న కురితు చిత్ర బుద్ధి అహంకార ఇత్యాది రూపగళల్లి అభివృత్తిగోళ్ళత్తా హోగిద్దరూ మనద మూలక అభివృత్తిసువ ఆజరిసువ జగదల్లి హోరాడువ బదుకి బాణువ ఐహిక పారమాధిక సాధనేగళన్న సాధిసలు హోరణ వ్యక్తియ గుణావగుణగళు అపుగళ కేంద్ర

ಬಿಂದು ಮನವೇ ಆಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಕಲ್ಪಗಳಿಂದ ವಿಕಾರಕ್ಕೆ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಭಕ್ತಿ ಸಾಧಿಸಲು ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತಾ ಮಾನವನನ್ನು ಈ ಜೀವನನ್ನು ದಿಕ್ಕುಗೆಡಿಸುವುದು ಈ ಮನವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಶರಣರ ಪ್ರಮುಖ ವಚನಕಾರರ ಅನುಭಾವ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಅಭಿವೃತ್ತಿಗೊಂಡಿದೆ. ಮನದ ಚೇಷ್ಟೆಯನ್ನು ಮನದ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮನದ ಸೋಲುಗೆಲುವುಗಳನ್ನು ಅದರ ವಿಕಾರ ವಿನಾಶ ದಾರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಅನುಭವಿಸಿ ಬರೆದವರಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನಗಳು ಅತಿ ಮಹತ್ವದ ಸಾಫಿನ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿಮು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಚೆನ್ನಬಸವ ಸಿದ್ಧರಾಮಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನವನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆಗಳು ದೊರೆತರು ಈ ಮನದ ಕುಬುದ್ಧಿ ಕುಚಿತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಲಿಂಗಮೃನಂತಹ ವಚನಕಾರ್ತಿಯ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಈ ಮನ ಸಾಧಕನನ್ನು ಸಾವಿರ ಮುಖಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿ ಪಡಿಸಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತವೆ. ಇದು ಎಷ್ಟು ಭಯಂಕರಪೋ ಅಷ್ಟೇ ವಿಚಿತ್ರ. ಇದರ ಗುಣ ಸದಾ ಶ್ರೀಯಾಶೀಲತೆ. ಅಧೀನರಾದವರನ್ನು ಹುರಿದು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ, ಆಗದವರನ್ನು ಸೋಲಿಸುತ್ತದೆ, ಗೆದ್ದವರಿಗೆ ಶರಣಾಗುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟವನು ದೆವ್ಘನಾಗುವನು, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆದ್ದವನು ದೇವರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮನದ ಅರಿವೇ ಮಹಾದೇವ.

ಈ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಸವಣ್ಣ ಕೆಳ್ಳಿ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಮಾನಸಗಳ್ಲಿ ಪ್ರತೀಕದ ಮೂಲಕ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಾಂಚಲ್ಯವನ್ನು ವಿಲಾಸವಿಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಜಡತ್ವ ಶ್ರೀಯಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಮನದ ಮೂಲಕವೇ ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗಗಳನ್ನು ತರೆದಿಟ್ಟಂತೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಒಳಗೆ ಆಸೆ ಆಮಿಶ ವಿಷಯಾತುರತೆ ಕುಟಿಲ ಕುಹಕ ಕ್ಷೋಧ ಮಿಥ್ಯಾ ನಟನೆ ನಡೆದು ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮಾತು ಒಳಮನಸ್ಸು ಚಿಂತಿಸುವುದು ಮತ್ತೊಂದು. ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಇದು ತನ್ನ ಕ್ಷೀಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನಗಿಷ್ಟಬಂದಂತೆ ಆಡಿಸುವುದು ಮನದ ಹುಟ್ಟಿಗುಣ. ತಾನೊಂದು ಬಗೆದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಎಳೆಯುವುದು. ಹಣ್ಣಿನ ಸಂಕೇತದಲ್ಲಿ ಜಾರೆ ಹಣ್ಣಿನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಸವಣ್ಣ ಅವಳ ವಚನವೆಲ್ಲ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಂಜು ತುಂಬಿರುವುದು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕರೆದು ಮನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ನೆನೆದು ತನುವಿನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಹಾದರಿಗಿತ್ತಿಯಲ್ಲ. ಮಾನಸಿಕವಾಗಿಯೂ ವೈಚಾರಿಕವಾಗಿಯೂ ಹಾದರಿಗಿತ್ತಿ ಎಂದು ಈ ಮಾನಸಗಳ್ಯಾಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇವಳ ವಾಸ ಎಲ್ಲರ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಆಕೆಯನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿ ಬದುಕುವುದು ಸಾಗದು. ಭಕ್ತನನ್ನು ಭವಿ ಮಾಡುವುದು ಮನದ ಭಲ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅತ್ಯಿಯ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿರುವುದು ಹೋರನೋಟಕ್ಕೆ ಜೆಲುವಾಗಿ ಕಂಡರು ಒಳಗೆ ಸಾವಿರ ಹುಳುಗಳ ಹೇಸಿಕೆ ವಾಕರಿಸುವಂತೆ ಈ ಜಿತ್ತವೃತ್ತಿ ದುಷ್ಪಗುಣಗಳ ಆಗರವಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ಹಾಳುಮನೆ. ಹಲ್ಲು ಬೆಳೆದು ರಜತುಂಬಿ ಕಸದಿಂದ ಹಾಳಾದ ಮನೆಯೋಳಗೆ ಮನೆಯೋಡೆಯ ಇರಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ. ಹಾಗೆಯೇ ತನುವಿನೋಳಗೆ ಹುಸಿ ದುಷ್ಪ ಬುದ್ಧಿಗಳು ವಿಷಯ ತುಂಬಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಮನದೋಳಗೆ

ಮನೆಯೊಡೆಯನಾಗಿ ಕೂಡಲಸಂಗ ಇರಲಾರನು. ಮನದ ಗುಣ ಎಪ್ಪು ಕೊಳಕು ಎಂದರೆ ಸಗಣೀಯ ಬೆನಕನನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂಪಿಗೆ ಹೂಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಮೊಜಿಸಿದರೂ ತೊಳೆದಾಗಲ್ಲಿಲ್ಲ ತನ್ನ ಗಂಜಳ ಬಿಡುವುದೇ. ಕೆಸರಿನ ಗುಣವೇ ತೋರುತ್ತದೆ ಹೊರತು ಶುದ್ಧತೆಯಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಂಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಾದಿದ ಕಣಕಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ದುರುಂಜಾ ತಾಪತ್ರಯಗಳು ಮಲತ್ರಯಗಳು ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರಾದಿಗಳು ವಿಷಯಾದಿ ಸಾವಿರ ದೃಷ್ಟಿ ಚಿಂತನೆಯ ಸಾವಿರ ಎಳೆಗಳು ಬೆರೆತುಹೋಗಿ ಕಣಕವಷ್ಟೇ ಶುದ್ಧವಿದ್ದರೂ ಕಂಬಳಿಯೊಳಗೆ ನಾದಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಕೂದಲೆಳೆಗಳು ಸೇರುವಂತೆ ಈ ಮನಸಿದೆ.

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜ್ಞಾನದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ವಚನಕಾರರು ಮಾಯೆಯ ಮೋಹವನ್ನು ತ್ವರಿಸಿ, ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸುವಂತೆ ಕರೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ವಚನ ಸಂಶೋಧನೆ : ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, 2004.
2. ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಯೆ, ಸಂಸಾರ : ಡಾ. ಶೈಲಜ ಉಡುಪಣ
3. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ (ಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ), 2020.
4. ಒಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳು : (ಸಂ.) ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುಗಿರ್ ; ಕನಾರ್ಟಿಕ ಮಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2001.